

بسم الله الرحمن الرحيم

سوال‌های هفته اول کلاس‌های تدبیر (۱) - سوره مبارکه ناس و فلق

۱. [سوره ناس - کتاب] جهت هدایتی سوره مبارکه «ناس» چیست؟

- پیامبر باید از شر شیاطین به خداوند پناه ببرد.
- لزوم پناه بردن به خداوند از شر وسوسه‌گران
- لزوم توجه به صفات «رب»، «ملک» و «اله» بودن خداوند در استعاذه
- پیامبر باید از شر جن و انس به فرمانروای مردم و اله و معبود مردم پناه ببرد.

پاسخ: گزینه ۲ صحیح است. کلمه محوری سوره ناس، «اعوذ» است که لزوم پناه بردن را نشان می‌دهد. بنابراین همه انسان‌ها باید از شر وسوسه‌گران به خداوند پناه برند و این اختصاصی به پیامبر اعظم ندارد بلکه همه را شامل می‌شود. اینکه امر به پیامبر شده است، برای اظهار سیره عملی ایشان است تا بقیه انسان‌ها از آن بزرگوار الگو بگیرند.

۲. [سوره ناس - کتاب] خداوند راه مقابله با شر وسوسه را چگونه بیان می‌کند؟

- تاکید بر قرائت و تکرار سوره ناس
- تکرار کلمه «ناس»
- تکرار کلمه «جن» و «وسوسه»
- اظهار سیره عملی پیامبر اعظم

پاسخ: گزینه ۴ صحیح است. به متن کتاب توجه فرمایید (کتاب ششم صفحه ۵۶): خدای حکیم راه مقابله با شر وسوسه‌گران را در قالب سیره عملی رسول خود بیان می‌کند تا بفهماند که حتی اشرف مخلوقات او در دفع شر وسوسه باید به خدا پناه برد و جز این راهی نیست.

۳. [سوره ناس - کتاب] بهترین معنا برای «الوسواس الخناس» چیست؟

- وسوسه‌ای که هنگام ذکر خدا پنهان می‌شود.
- وسوسه‌ای که در پس پرده خیرخواهی پنهان می‌شود.
- وسوسه‌ای که هنگام ذکر خدا از بین می‌رود.
- وسوسه‌ای که با خیرخواهی از بین می‌رود.

پاسخ: گزینه ۲ صحیح است. به متن کتاب توجه فرمایید (کتاب ششم صفحه ۵۶): با توجه به جایگاه واژه «خناس» در آیه، می‌توان فهمید که وصفی در تبیین خطر هر چه بیشتر وسوسه است و بنابراین بهترین معنا برای این واژه، مبالغه در پنهان‌شوندگی وسوسه‌کننده در پس پرده خیرخواهی است.

۴. [سوره ناس - کلاس] چرا در سوره مبارکه «ناس» کلمه «ناس» تکرار شده است؟

- برای این که محور اصلی این سوره مردم هستند.
- برای آهنگین شدن سوره است.
- برای این که نشان دهد در همه وسواس‌ها، خداوند حمایت‌گر انسان‌هاست.
- برای این که نشان دهد از بین دو نوع وسوسه‌گر «جن» و «ناس»، «ناس» مهم‌تر است.

پاسخ: گزینه ۳ صحیح است. خداوند در این سوره نام خود را سه بار می‌آورد و آن را به «ناس» اضافه می‌کند تا به او نشان دهد که در این شر وسواس، خداوند حمایتگر و پشتیبان انسان است و پناه بردن به او برای انسان کفایت می‌کند.

۵. [سوره فلق - کتاب] جهت هدایتی سوره مبارکه «فلق» چیست؟

- معرفی انواع شرهایی که انسان را تهدید می‌کند.
- نشان دادن خطر حسادت و لزوم پناه بردن از آن به خداوند
- لزوم پناه بردن به خداوند از شر آفریده‌هایش
- لزوم پناه بردن به خداوند از شر زنان جادوگر و حسادت‌کنندگان

پاسخ: گزینه ۳ صحیح است. کلمه محوری سوره «اعوذ» است که لزوم پناه بردن را نشان می‌دهد. اما این که از چه چیز باید به خدا پناه برد، در آیات بعد مشخص شده که در آیه اول به طور کلی «همه مخلوقات» و در آیات بعد سه شر خاص ذکر شده است. باید توجه داشت که لزوم پناه بردن به خداوند، به این سه شر خاص محدود نمی‌شود و همه مخلوقات را شامل می‌گردد.

۶. [سوره فلق - کتاب] چرا در سوره مبارکه «فلق» به «خداوند سپیده‌دم» پناه می‌بریم؟

- زیرا خداوند در سپیده‌دم رحمت خود را بر بندگان می‌گستراند.
- زیرا همان طور که خداوند تاریکی شب را می‌شکافد، تاریکی شر را نیز از بین می‌برد.
- زیرا همان طور که انسان به سپیده‌دم پناه می‌برد، به خدای سپیده‌دم نیز پناه می‌برد.
- زیرا بیشتر شرها (شب، جادو و حسد) در هنگام سپیده‌دم تاثیر می‌کند.

پاسخ: گزینه ۲ صحیح است. کتاب ششم، صفحه ۴۹: زیرا همان پروردگاری که تاریکی شب را می‌شکافد و روشنایی صبح را در دل آن پدید می‌آورد، هموست که می‌تواند تاریکی شر را بشکافد و روشنایی خیر را در دل آن پدید آورد.

۷. [سوره فلق - کتاب] چرا در سوره مبارکه «فلق» به خداوند از شر «ماخلق» پناه می‌بریم؟

- زیرا خداوند بعضی مخلوقات را برای شر رساندن خلق کرده است و بنابراین باید از او بخواهیم که این مخلوقات را از ما دور کند.
- در واقع اینجا از کل مخلوقات به خدا پناه نمی‌بریم، بلکه فقط از بعضی مخلوقاتی که دارای شر هستند به او پناه می‌بریم.
- در واقع اینجا از کل مخلوقات به خدا پناه نمی‌بریم، بلکه فقط از سه مخلوق به او پناه می‌بریم: غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ، النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ، حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ.
- زیرا خود خداوند آفریدگار مخلوقات است و خودش می‌تواند شر مخلوقات را رفع و دفع نماید.

پاسخ: گزینه ۳ صحیح است. طبیعی است که هر سازنده‌ای از هر کس دیگری نسبت به آنچه ساخته آگاه‌تر است و او بهتر از هر کس دیگری می‌داند که از خوبی‌های آن چگونه می‌توان استفاده کرد و بدی‌هایش را چگونه می‌توان کنترل نمود. پس چون «آفریدگار پدیده‌ها اوست و بی‌تردید دفع و رفع شر پدیده‌ها هم در دست اوست»، (کتاب ششم، صفحه ۴۹) به حکم عقل باید به او پناه برد.

۸. [سوره فلق - کتاب] چرا در سوره مبارکه «فلق» بعد از «مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ» سه تا شر را نام می‌برد، با این که «ماخلق» تمام شرها را شامل می‌شود؟

- زیرا این سه شر، خارج از «ماخلق» هستند و از این رو جداگانه باید ذکر شوند.
- ذکر این سه شر موجب تاکید بیشتر است و اهمیت و ضرورت پناه بردن به خداوند را می‌رساند.

- زیرا دلیل پناه بردن به این سه شر با دلیل پناه بردن به «ماخلق» فرق می‌کند.
- ذکر این سه شر موجب می‌شوند که بفهمیم منظور از «ماخلق» همان سه تا بوده است، نه چیز دیگر.

پاسخ: گزینه ۲ صحیح است. ممکن است برخی خیال کنند که با پیشرفت بشر دیگر لازم نیست از شر مخلوقات به خداوند پناه ببریم. از این رو برای تأکید بیشتر و فهم ضرورت این پناهندگی، سه شر خاص (تاریکی، جادو و حسادت) را نام برده تا معلوم شود که در همه حال و نسبت به همه چیز باید به خداوند پناه برد.